

MARSZAŁEK FERDYNAND FOCH – GENIALNY STRATEG, KTÓRY PRZYCZYNIŁ SIĘ DO ODDRODZENIA RZECZPOSPOLITEJ

Tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Poznańskiego nadany z inicjatywy Wydziału lekarskiego w 1923 r.

Urodził się 2 października 1851 r. w Tarbes we Francji w rodzinie urzędnika, prawnika oficera oddziałów Napoleona Bonaparte. Wychowywany w duchu patriotyzmu i religijności, uczył się w kolegiach jezuickich w Saint-Étienne i Metz. Podczas wojny francusko-pruskiej wstąpił jako ochotnik do piechoty, ale nie uczestniczył w walkach. Po demobilizacji w 1871 rozpoczął studia na Politechnice Paryskiej. W 1874 r. ukończył Oficerską Szkołę Inżynierską Artylerii, a w 1887 r. Akademię Sztabu Generalnego.

Służąc w 24. Pułku Artylerii uzyskał stopień oficerski. W latach 1887-1889 służył w 3. Oddziale Sztabu Generalnego, od 1890 wykładał strategię ogólną w Akademii Sztabu Generalnego, od 1895 r. jako profesor. Odwołany w 1901 r. z powodu przywiązania do wiary katolickiej, został pomocnikiem dowódcy 20. Pułku Artylerii. Podczas I wojny światowej dowodził armią, wsławiając się działaniami ofensywnymi prowadzonymi na całej linii frontu. Od 1917 był szefem Sztabu Generalnego, od 1918 także przewodniczącym Rady Wojennej Sprzymierzonych i koordynatorem działań ich wojsk na froncie zachodnim. Dowodził kontrofensywą nad Sommą, doprowadzając do klęski Niemiec i zakończenia I wojny światowej.

Jego odwaga i silny charakter sprawiły, że w listopadzie 1918 powierzono mu reprezentowanie Francji podczas ustalania warunków kapitulacji Niemiec. Dzięki jego wstawiennictwu oddziały powstańców wielkopolskich zostały uznane za wojsko sprzymierzone, co pozwoliło mu żądać, by rozejm zawarty między państwami Potrójnej Ententy a Niemcami objął również front wielkopolski. Przyczynił się do odrodzenia niepodległej Polski i odzyskania przez nią znacznej części terytorium przedrozbiorowego.

Otrzymał najwyższe tytuły wojskowe, zostając: marszałkiem Francji (1918), feldmarszałkiem Wielkiej Brytanii (1919) i marszałkiem Polski (1923). Podczas spotkania z marszałkiem Fochem w 1921 r., Józef Piłsudski spontanicznie odpiął z munduru własny Krzyż *Virtuti Militari* i udekorował nim francuskiego męża stanu. Dwa lata później Prezydent RP odznaczył go Krzyżem Wielkim Orderu *Virtuti Militari*.

Został uhonorowany tytułami doktora *honoris causa*: Uniwersytetu Jagiellońskiego (1918), Uniwersytetu Warszawskiego (1919), Uniwersytetu i Politechniki Lwowskiej (1923) oraz Uniwersytetu Poznańskiego (1923). Ponadto w 1923 r. otrzymał tytuł obywatela honorowego Lwowa, Warszawy i Grudziądza.

Pomysłodawcą nadania Ferdynandowi Fochowi doktoratu *honoris causa* UP był prof. Adam Wrzosek, dziekan Wydziału Lekarskiego, a uroczystość odbyła się 8 maja 1923 r.

Ferdynand Foch zmarł 20 marca 1929 r. w Paryżu i został pochowany w kościele przy Szpitalu Inwalidów.

Piśmiennictwo:

1. Archiwum UAM, sygn. 358/1, Ferdynand Foch.
2. Biskup M., Zapomniany Marszałek, <polimaty.pl>